

Késő őszi különlegesség

KÉSŐ ŐSZEL HAZÁNKBAN IS SZÜRETELHETŐ A VALÓDI KÜLÖNLEGESSÉGNEK SZÁMÍTÓ DATOLYASZILVA. NAPOS FEKVÉSBEN, TÁPANYAGBAN GAZDAG TALAJON TERMESZTHETŐ, A TÉLI FAGYOKAT MÍNUSZ 20 °C-IG TŰRI.

HORVÁTH CSILLA

Nagy termetű fája Kína és India ősi kultúrnövénye, nem csoda, hogy számos néven ismerik: nevezik kakiszilvának, sharon-gyümölcsnek, hurmának. A világon sokfelé termesztik szubmediterrán és szubtrópusi éghajlaton, illetve a trópusokon ezer méteres magasság fölött. Természetes állományai Thaiföld, Kína, Japán, Korea, Indokína hegysegeiben fordulnak elő. Tudományos neve *Diospyros kaki*, az ebenfafélék családjához tartozik. Vad példányai 10-15 méter magasra nőnek, de a hosszú ideje tartó nemesítés során nemes fajtái kisebb termetűek.

Váltivarú növény, szerencsére a nővirágú fák megtermékenyítés nélkül is hoznak gyümölcsöt.

Napos, védett fekvésbe ültethető, mert fiatal korban kissé fagyérzékeny, és kifejezetten is sok napfényre van szüksége. Talajban nem válogat, legjobb számára a kissé savanyú, mély rétegű, tápanyagban gazdag talaj, de megél lúgos kémhatású földben is. Vízigénye közepes, évi legalább 600 milliméter csapadékra van szüksége, az öntözést meghálálja. Gyökere mélyre hatol, ezért az átültetést nehezen tűri, a legjobb a fiatal csemetét nagy edényben átteleltetni és a fagyveszély elmúltával kiültetni. Az első néhány évben lehetőség szerint takarni kell a tövét és a törzsét is.

Magvetéssel vagy gyökérsarjakkal sza-

porítható, a faiskolákban oltással állítják elő a nemes példányokat (1. kép).

Fényes sötétzöld, bőrnemű, kimondottan nagy leveit a fonákukon ezüstös barna szőrök borítják. Ősszel gyönyörű narancssárgára vagy sárgára színeződik, laza gömb alakú koronájával díszfának is ültetik. Lehet egy- vagy kétlaki, virágai a levélhóraljakban fejlődnek (főképpen), május végén nyílnak, így elkerülük a tavaszi fagyokat. A nővirá-

gok egyesével helyezkednek el, a négytagú csészelevelek nagyobbak, mint a szirmok, és megmaradnak a gyümölcsön, ami ennek köszönheti a jellegzetes megjelenését.

Gyümölcse meglehetősen nagy (2. kép), leginkább a paradicsomra emlékeztető alakú, narancssárga, sárga vagy vöröses. Több mint ezer fajtája van, változatos méretű gyümölcsökkel és különböző cersavtartalommal, alakjuk a hosszúkástól a lapított gömbig változik. Magyarországon novemberben érik, a teljesen puha, cersavtartalmát elvesztett datolyaszilva azonnal fogyasztható, különben utóérlelést igényel. Vékony, fényes héja alatt puha, olvadó narancssárga a gyümölcshús, édes, jellegzetes zamátú és illatú. A termékeny gyümölcsökben 4-8 hosszúkás, 2 cm-es mag található. Rengeteg pektin és ételmi rost, valamint sok cukor van benne, az említett cersavon kívül pedig almasav és citromsav. Jó kálium-, magnézium-, jód- és vasforrás, emellett kalcium, foszfor, mangán és réz is van benne. Sok C-, A- és P-vitamint szolgáltat. Tápláló gyümölcs, 100 grammja 70 kalória energiát ad.

Friss fogyasztása mellett készíthetünk belőle aszaltványt, lekvárt vagy likőrt is.

Gyógyhatásai

Elsősorban a cersavtartalma miatt használják gyógynövényként a kakiszilvát mint összehúzó, gyulladáscsökkentő, fertőtlenítő szert. Levelét forró gőzzel kezelve a zöld teához hasonló terméket készítenek, aminek a főzete sokféle bajra gyógyír. Magas vérnyomás, érelmeszesedés, vérszegénység, megfázás kezelésére bizonyult hatásosnak. A gyümölcs vérzés- és vérnyomáscsökkentő, gyomorerősítő, használják hasmenés és fekélyek kezelésére is.